

Fyzika - 1. ročník

očekávané výstupy RVP	témata / učivo	očekávané výstupy ŠVP	přesahy, vazby, mezipředmětové vztahy průřezová témata
4.1., 4.2.	1. Mechanická práce, energie 1.1 Práce a výkon <ul style="list-style-type: none"> • mechanická práce • výkon 	1.1 <ul style="list-style-type: none"> • rozhodne, zda se koná práce a které těleso koná práci • určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou • porovná práci vykonanou při zvedání tělesa kladkou a jednoduchým kladkostrojem • využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem • předvede vykonání práce o velikosti přibližně 1 J, odhadne vykonanou práci nebo výkon • při rovnoměrném pohybu tělesa určí výkon ze síly a rychlosti 	D - využití jednoduchých strojů k usnadnění práce dříve a dnes Tv - příklady konání práce v různých sportech, odhad a měření výkonů např. při běhu a šplhu Bi - vysvětlí svalovou námahu, když se práce ve fyzikálním smyslu nekoná M - úprava rovnic s písmeny Člověk a svět práce – integrace - vybere si vhodné pracovní nástroje a postupy ke zvýšení výkonu - práce s laboratorní technikou a technickými materiály Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát, respekt ke spoluobčanům vykonávajícím fyzicky namáhavou práci
4.1, 4.3, 4.5.	1.2. Mechanická energie <ul style="list-style-type: none"> • pohybová energie • polohová energie 	1.2 <ul style="list-style-type: none"> • na příkladech nebo pokusem ukáže, že pohybová energie tělesa, jeho polohová energie gravitační nebo polohová energie pružnosti se projevuje schopností tělesa konat práci 	Tv - příklady využití a přeměn energie ve sportech

<p>4.3., 4.4., 4.5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zákon zachování mechanické energie <p>2. Tepelné jevy</p> <p>2.1 Teplota a teplo</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnitřní energie, tepelný pohyb • teplota • teplo • výměna tepla • šíření tepla • teplotní roztažnost 	<ul style="list-style-type: none"> • v jednoduchých příkladech určí z vykonané práce změnu pohybové, resp. polohové energie tělesa • popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie tělesa při jeho pohybu v gravitačním poli Země • uvede příklad přenosu energie v soustavě těles a jejich využití v praxi • využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosů při řešení konkrétních problémů a úloh <p>2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady jevů, které dokazují, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí • popíše, jak teplota tělesa souvisí s rychlostí neuspořádaného pohybu částic tělesa; uvede příklady jevů nebo provede pokusy, které to dokládají • objasní souvislost vnitřní energie tělesa s teplotou • předvede pokusy na změnu vnitřní energie tělesa konáním práce nebo tepelnou výměnou • v konkrétním příkladu tepelné výměny předpoví, jak se budou měnit teploty daných těles • vyhledá v tabulkách měrnou tepelnou kapacitu některých látek a vysvětlí její význam v praxi • výpočtem nebo jednoduchým pokusem určí teplo přijaté nebo odevzdané tělesem při tepelné výměně, popř. změnu teploty nebo hmotnost tělesa ze vzorce • rozhodne, zda tepelná výměna probíhá vedením, prouděním nebo zářením; uvede příklady, jak ji 	<p>Environmentální výchova - okruh Člověk a životní prostředí (možnost využití vodních elektráren jako obnovitelných zdrojů energie u nás a v různých evropských zemích)</p> <p>Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – sleduje a kriticky posuzuje informace o využívání různých zdrojů energie z hlediska jejich vlivu na životní prostředí</p> <p>Z - vysvětlení klimatických jevů</p> <p>Bi - význam ptačího peří nebo srsti zvířat pro termoregulaci jejich těl, změny barvy srsti zvířat v různých ročních obdobích, způsoby chlazení zvířat, význam slunečního záření pro fotosyntézu rostlin, význam sněhové pokrývky polí při zimních mrazech</p> <p>If - vyhledává informace o aktuálních možnostech zlepšení tepelné izolace domů nebo o využití energie slunečního záření k vytápění</p> <p>M - úprava rovnic s písmeny</p> <p>Člověk a zdraví – integrace ochrana před nadměrným</p>
-------------------------	---	---	---

<p>1.1., 1.2., 1.3., 4.3., 4.4., 4.5.</p>	<p>2.2 Změny skupenství látek</p> <ul style="list-style-type: none"> • změny skupenství • skupenské teplo 	<p>lze v případě potřeby zlepšit, nebo naopak omezit</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovná látky podle jejich tepelné vodivosti, uvede příklady jejich využití • na příkladech z denního života ukáže, jak lze účelně zvětšovat nebo zmenšovat tepelnou výměnu vedením a zářením • předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty <p>2.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede příklad změn skupenství z praktického života a objasní, zda se při nich teplo pohlcuje nebo uvolňuje • v tabulek vyhledá teploty tání látek a rozhodne, v jakém skupenství je těleso z dané látky při určité teplotě, popř. předpoví skupenské změny při dané teplotě • pokusem ukáže změnu skupenství určité látky a prokáže uvolnění nebo pohlcení skupenského tepla • vysvětlí tání a tuhnutí krystalické látky na základě změny uspořádání a rychlosti pohybu částic látky 	<p>ultrafialovým zářením</p> <p>Člověk a svět práce – integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s technickými materiály - zmenšování zahřívání nástrojů třením - volba vhodných materiálů na výrobky z hlediska jejich tepelných vlastností - ekonomické využití energie při vaření a při chlazení potravin <p>Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - okruh Člověk a životní prostředí (šetření energie vhodnou tepelnou izolací domů, volby ekologicky vhodného způsobu vytápění, využití energie slunečního záření k vytápění a k ohřívání vody, argumenty pro a proti využití sluneční energie jako obnovitelného zdroje energie) <p>Z</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí některé klimatické a meteorologické jevy související se změnami skupenství vody <p>Bi</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam anomálie vody pro přežití vodních živočichů v zimě, eroze skal v důsledku anomálie vody <p>M</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte údaje z grafu, sestrojí graf <p>Ch</p> <ul style="list-style-type: none"> - destilace, tavení železné rudy
---	---	---	---

4.5.	<p>2.3. Tepelné motory</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy motorů • využití v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> • nalezne v tabulkách měrné skupenské teplo dané látky a vysvětlí jeho význam • popíše pokus, který prokazuje zvětšení objemu vody při zmrznutí • objasní jev anomálie vody a uvede příklady jeho negativních důsledků • navrhne a pokusem ověří, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny, uvede praktické využití • předpoví, jak se změní teplota varu při zvětšení nebo zmenšení tlaku nad vroucí kapalinou, uvede praktické využití tohoto jevu • na konkrétních příkladech objasní, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu • vysvětlí vznik mlhy, jinovatky a oblaků <p>2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí vysvětlit princip a popíše základní součásti jednotlivých tepelných motorů; vysvětlí rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem • kvalitativně umí vyjádřit, k jakým přeměnám energie v tepelných motorech dochází • zná praktické využití jednotlivých tepelných motorů • porovná škodlivost provozu různých spalovacích motorů pro životní prostředí, je si vědom negativního dopadu užívání tepelných motorů na životní prostředí 	<p>If</p> <ul style="list-style-type: none"> - v tabulkách a na Internetu vyhledá informace o tepelných vlastnostech látek <p>Člověk a svět práce – integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s laboratorní technikou - ovlivnění rychlosti vypařování při práci v domácnosti, využívání vhodného nádobí z hlediska hospodárnosti při vaření, význam příkrývání záhonů chvojím na zimu <p>Člověk a zdraví – integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla bezpečného zacházení s horkými kapalinami, párou, tepelnými zdroji při pokusech i v každodenním životě <p>Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - okruh Člověk a životní prostředí (posoudí využití spalovacích motorů v dopravě z ekologického a ekonomického hlediska, vyhledává a posuzuje informace o výzkumech nových motorů a pohonných látek šetrnějších k životnímu prostředí)
6.2.	<p>3. Elektrické jevy</p> <p>3.1 Elektrostatika</p>	<p>3.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozhodne, zda se budou dvě elektricky nabitá tělesa přitahovat, či odpuzovat • vysvětlí elektrování těles vzájemným třením a 	<p>Člověk a zdraví – integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - údržba oblečení z umělých vláken antistatickými avivážemi

<p>6.1., 6.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický náboj a jeho detekce • struktura atomu • přenos náboje • elektrické pole <p>3.2 Elektrické obvody</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektrické napětí • elektrický proud • účinky proudu • prvky obvodů • Kirchhoffovy zákony • měření v obvodech • elektrický odpor • elektrická energie • příkon 	<p>princip uzemnění nabitého tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokusem ukáže a vysvětlí, proč se k zelektrovanému tělesu přitahují nenabitá tělesa z izolantu i nenabitá vodivá tělesa • pokusem prokáže existenci elektrického pole v okolí nabitého tělesa • uvede příklady z praxe, jak se z hlediska bezpečnosti zabraňuje vzájemnému elektrostatickému přitahování těles a kde se ho naopak využívá • objasní podstatu elektrického proudu v kovových vodičích a v elektrolytech • vysvětlí, proč izolanty prakticky nevedou elektrický proud <p>3.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu • rozhodne, zda v daném obvodu jsou splněny podmínky vzniku elektrického proudu, a ověří jejich splnění pokusem • rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí • umí početně, graficky i experimentálně aplikovat Ohmův zákon • porovná odpor dvou kovových vodičů, které se liší jen průřezem, nebo jen délkou, nebo jen materiálem • popíše, jak se mění odpor kovového vodiče s teplotou • rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností • prokáže porozumění vlastnostem obvodů se spotřebiči zapojenými za sebou a vedle sebe 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování pravidel bezpečného zacházení s elektrickými zařízeními při pokusech i v denním životě <p>Člověk a svět práce – integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s technickými materiály (využití antistatických látek ke snížení usazování prachu na nábytku a na různých přístrojích, zapojení spotřebičů v domácnosti, volba vhodných zdrojů a vodičů k danému spotřebiči) <p>Bi</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá údaje o elektrických úhořích v encyklopediích nebo na Internetu <p>M</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracuje data získaná měřením s využitím tabulky, čte údaje z grafu <p>If</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá údaje o elektrických vlastnostech materiálů v tabulkách a na Internetu <p>Environmentální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - okruh Člověk a životní prostředí (porovná výkony různých domácích elektrických spotřebičů z údajů na jejich štítcích, zvolí optimální spotřebič podle jeho energetické náročnosti; třída A, B, C z hlediska
-------------------	--	---	---

<p>6.1., 6.2., 6.3., 6.4., 6.5., 4.2., 4.3., 4.5.</p>	<p>4. Elektromagnetické jevy</p> <p>4.1 Magnetismus</p> <ul style="list-style-type: none"> • magnetické pole vodiče • elektromagnet • využití elektromagnetu • elektromotory • elektromagnetická indukce • generátory <p>4.2 Střídavý proud</p> <ul style="list-style-type: none"> • střídavý proud • vznik střídavého proudu • výkon střídavého proudu • transformátor • stavba transformátoru • rozvodná síť 	<ul style="list-style-type: none"> • určí elektrickou práci, příkon a výkon elektrického proudu • porovná elektrickou energii spotřebovanou různými domácími spotřebiči a cenu, kterou za tuto energii zaplatí, navrhne možné úspory elektrické energie <p>4.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • prokáže pokusem existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem • objasní princip elektromotoru • vysvětlí a předvede pokusem vznik indukovaného proudu v cívice • vysvětlí princip činnosti generátoru a rozdíl mezi alternátorem a dynamem • z grafu určí periodu a frekvenci střídavého napětí • změří střídavý proud a napětí • z cívek a jádra sestaví transformátor, určí transformační poměr • vysvětlí, proč se rozvádí střídavý proud a ne stejnosměrný, zná další příklady praktického využití transformace nahoru a dolů 	<p>ekonomického i ekologického</p> <p>D - objasní historický význam Faradayova objevu elektromagnetické indukce pro rozvoj elektrotechniky</p> <p>M - vyjádří funkční vztah</p> <p>Z - na mapě ČR ukáže, kde se nacházejí tepelné, vodní a jaderné elektrárny</p> <p>Člověk a zdraví – integrace - dodržuje pravidla bezpečného zacházení s elektrickými zařízeními</p> <p>Environmentální výchova - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí (vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, způsoby šetření energie při jejím přenosu)</p>
---	---	---	--

--	--	--	--